

סיפורים – רעיונות לגיוון דרכי ההוראה



הכנת מצגת: רונית דינור

קריאת ספרים – יתרונות:



מחקרים רבים מראים, שילדים אשר הקשיבו לסיפורים רבים בילדותם הצליחו יותר בלימודים. הקריאה מפתחת את כושר הריכוז ומרחיבה את אוצר המילים. ככל שילדים צעירים יהיו חשופים יותר לחוויות קריאה, למגוון ספרים, כך יהנו יותר וירכשו ידע ומידע.

מתוך: הספריה האזורית גדרות, "תרומת הספר להתפתחות הילד", ד"ר יעל דר

ככל שרמת ההכרות של הילדים עם הסיפור, טובה יותר, הדבר מסייע לשוחח איתם על ההיבטים השונים העולים מתוך הסיפור, ולהגיע לתובנות עמוקות יותר. קריאות חוזרות, מעודדות אותם לשאול שאלות המתייחסות לפירושי מילים, למניעים המנטאליים המסבירים את פעולותיהן של הדמויות ולמשמעות הסיפור. ובנוסף, מעודדות שיחה על מאורעות הסיפור במונחים של סיבה ותוצאה.

(מתוך: "קידום הבנה רגשית-חברתית של ילדים באמצעות קריאת ספרים משותפת ממחקר ליישום", המכללה האקדמית לחינוך אורנים דורית ארם: אוניברסיטת תל אביב מרגלית זיו: אלקאסמי מכללה אקדמית לחינוך ואוניברסיטת תל אביב)

סיפורים - רעיונות לגיוון דרכי ההוראה

יש להתאים את המתודה לתוכן הסיפור, לגיל התלמידים ולמטרות השיעור



משנים את התפתחות העלילה

שלב א. קריאת הסיפור ושיחה עליו.

שלב ב. שאלה – האם יש אפשרות להתפתחות שונה של העלילה?

לשם כך ניתן לעצור את הסיפור בנקודות מסויימות ולבקש

מהתלמידים לשער מה יכול להיות, לדעתם, המשך הסיפור,

ומה משמעות השינוי המוצע על ידם.



שינוי העלילה ובניית תסריטי המשך שונים, מאפשר שיחה על

שליטה במצבים משתנים, על התנהגויות, על תכונות וכישורים

של הדמויות הרלוונטיות, ועוד.

סיפורים - רעיונות לגיוון דרכי ההוראה

יש להתאים את המתודה לתוכן הסיפור, לגיל התלמידים ולמטרות השיעור



סיפור מפורק

שלב א:

לחלק לתלמידים את הסיפור, כשהוא גזור למספר חלקים, פסקאות.

על כל תלמיד לנסות לחבר את חלקי הסיפור, כך שיווצר רצף הגיוני של העלילה.

פעילות זו מחייבת קריאה מעמיקה והבנה של הדמויות והתפתחות העלילה.

שלב ב:



קריאת הסיפור כפי שהוא במקור

שלב ג:

השוואה בין היצירה המקורית, לתוצרי המשימה של התלמידים ושיחה על המשתמע מכך.

סיפורים - רעיונות לגיוון דרכי ההוראה

יש להתאים את המתודה לתוכן הסיפור, לגיל התלמידים ולמטרות השיעור



שינוי סגנון הכתיבה

(מתאים לתלמידים בכתות גבוהות)

לעיתים, שינוי סגנון השפה מנתב ומשנה את ההתייחסות של הקורא לדמויות ולהתפתחות העלילה. השינוי משפיע על דרך הקריאה, הפרשנות והניתוח של הסיפור המקורי (הפעילות מזמינה שימוש בהומור).

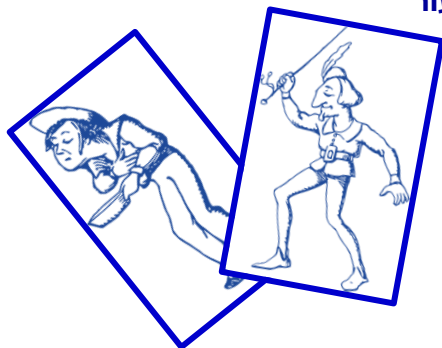
מהלך:

- א. קריאת הסיפור בשלמותו, ודיון על תוכנו ומשמעותו.
- ב. להזמין את התלמידים לשכתב את הסיפור בסגנון אחר. לדוגמא:
לכתוב את הסיפור בשפת היום יום, הכוללת שימוש בסלנג וסגנון דיבור כפי שהוא בא לידי ביטוי אצל בני הנוער.
או לכתוב את הסיפור בסגנון תנ"כי ...



סיפורים - רעיונות לגיוון דרכי ההוראה

יש להתאים את המתודה לתוכן הסיפור, לגיל התלמידים ולמטרות השיעור



הדמויות עוברות מהפך

לאחר סיום העיסוק בסיפור, התלמידים מוזמנים לשנות את הסיפור ע"י הפיכת האישיות והסגנון שלכל אחת מהדמויות, לדמות הפוכה.

לדוגמא: החכם לטיפש, הנוכל לאיש ישר, הנסיכה לפשוטת העם, המלך למלכה וכדומה.

- החשיבה הסטריאוטיפית הנדרשת לצורך ביצוע המשימה, מחדדת את מאפייני הדמויות המקוריות (מראה, התנהגות, ערכים) והשפעתן על העלילה.
- בשיחה עם התלמידים חשוב להדגיש שהחשיבה הסטריאוטיפית משקפת את הטעויות שעושים בני האדם בחברה, ע"י קיטלוג והכללה של אנשים, מתוך ראייה מוטעית של תכונות, התנהגויות מסויימות, ושיוך מגדרי.
- והשאלה היא, כיצד מניחים בצד את הדעות הקדומות והסטריאוטיפים ורואים את האדם כמכלול, באופן נקי יותר ואובייקטיבי.

סיפורים - רעיונות לגיוון דרכי ההוראה

יש להתאים את המתודה לתוכן הסיפור, לגיל התלמידים ולמטרות השיעור

מציירים סיפור

על מנת לבדוק את הבנת התלמידים את הסיפור אפשר להציע להם לצייר אותו.

אפשרות 1 – כל תלמיד יבחר דמות אחת, המשמעותית לו, ויצייר אותה, על כל

מאפייניה, כפי שהיא מופיעה בסיפור.

(אפשר גם לבחור נוף או חפצים. תלוי בתוכן הסיפור).

אפשרות 2 - לחלק את הסיפור ל"פרקים", או פסקאות, וכל תלמיד יצייר את חלקו.

חיבור כל הציורים של התלמידים יוצר את התמונה השלמה.

ההתייחסות לתוצרים (הציורים) משקפת את הבנת התלמידים את הסיפור, לאור

השיחה וההיבטים השונים, שהודגשו במהלך השיעור.



סיפורים - רעיונות לגיוון דרכי ההוראה

יש להתאים את המתודה לתוכן הסיפור, לגיל התלמידים ולמטרות השיעור

משחק תפקידים



א. לבחור סצנה מתוך הסיפור

ב. לנהל שיחה עם אחת הדמויות

משחק התפקידים מאפשר לתלמיד "להיכנס לנעלי הדמות", ולהבין את נקודת המבט שלה (מניעים, רגשות, התנהגות ועוד).

ניתן להזמין תלמידים שידברו עם הדמות. יחלקו על מעשיה, או עמדתה, או להיפך, יעודדו אותה ואולי יתנו לה עצות...

חשוב שהתלמיד המשוחח עם הדמות גם ינמק ויבהיר את נקודת המבט שלו עליה (רגשותיו או עמדותיו ביחס לאותה דמות).

סיפורים - רעיונות לגיוון דרכי ההוראה

יש להתאים את המתודה לתוכן הסיפור, לגיל התלמידים ולמטרות השיעור

כותבים מכתב

לאחר לימוד הסיפור, מבקשים מכל תלמיד לבחור דמות ולכתוב לה מכתב. המכתב יכול את הרגשות, המחשבות, הביקורת, העצות וכל דבר שרלוונטי. משימה מסוג זה חושפת את ההבנה של התלמיד את הדמות, ומה שהיא מייצגת עבורו.



לו יכולתי הייתי נותן לך...

לאחר לימוד הסיפור, מבקשים מכל תלמיד לבחור דמות אחת שמופיעה בסיפור, ולחשוב



איזו מתנה היה רוצה לתת לה, או חפץ שיסייע לה, ולנמק את הבחירה....

הצעה נוספת – התלמיד יכתוב פתק ובו עצות שהיה נותן לדמות.

במכתב או בפתק העצות, התלמיד ינמק את עמדתו ויכתוב מהם הרגשות, המחשבות,

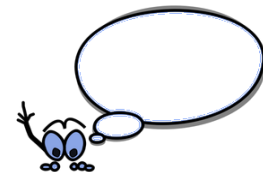
מילות הביקורת או השבח וכל דבר שרלוונטי.

משימה מסוג זה חושפת את ההבנה של התלמיד את הדמות, ומה שהיא מייצגת עבורו.

סיפורים - רעיונות לגיוון דרכי ההוראה

יש להתאים את המתודה לתוכן הסיפור, לגיל התלמידים ולמטרות השיעור

שיחה באמצעות "בלוני דיבור"



בדרך כלל מקובל להשתמש בבלוני דיבור במסגרת איור סיפורי קומיקס.

לפניך הצעה לשימוש בבלוני הדיבור, על מנת לרשום את המחשבות העומדות מאחורי הדברים שלא נאמרים בקול, ע"י הדמות, בסיפור הנלמד.

• לאחר שקוראים את הסיפור ודנים בו, ניתן לבקש מהתלמידים

להתייחס למחשבות של דמות אחת או יותר, בסיפור:

מה אמרה הדמות בסיפור, בקולה שלה? ומה היא לא אמרה בקולה?

מה היו המחשבות שלה, לדעתכם? מדוע הן לא נאמרו בקול?

לאחר ביצוע המשימה חשוב לברר עם התלמידים:

• באילו מצבים ועד כמה אנחנו נוטים, בחיי היום יום, להשאיר את המחשבות שלנו, בתוכנו

פנימה, ואומרים דברים שונים באופן גלוי? נסו להיזכר בדוגמאות.

• מהו "המחיר" (מחיר = רווח או הפסד) של התנהגות מסוג זה? (להתייחס למשמעות הפער

בין המחשבות, שהן הדיבור הפנימי, לבין האמירות הגלויות, הנאמרות בקול).



**"הספרים יצקו את היסודות
לנאורות והשכלה.
הם לימדו את האדם להעמיק בחשיבה,
ונתנו לו כלים לנתח מצבים ומגמות"**



ציטוט מתוך:

<https://eureka.org/item/7%9D%/87030E%D7%97%D%-7%94D7%A9%D7%99%D7%91%D7%95%D7%AA-%D7%94%D7%A7%D7%A8%D7%99%D7%90%D7%95%D%-7%94D7%94%D7%90%D7%9D-%D7%A1%D7%99%D7%A4%D7%95%D7%A8%D7%99%D7%9D-%D7%9E%D7%A9%D7%A0%D7%99%D7%9D-%D7%9E%D7%A9%D7%94%D7%91%D%-7%95D7%A2%D7%95%D7%9C%D7%9D>